

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO
NR. I-1336 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant sudaryti palankias sąlygas Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės (toliau kartu – Jungtinė Karalystė) piliečiams, komandiruotiems į Lietuvos Respubliką iki Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos dienos pagal Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentus.

Jei Jungtinė Karalystė išstos iš Europos Sąjungos, Jungtinės Karalystės piliečiai, šiuo metu Europos Sąjungos piliečiai, taps trečiosios šalies piliečiais, o tai tiesiogiai atsilieps šių asmenų teisei padėčiai. Su Jungtinės Karalystės išstojimu iš Europos Sąjungos susijusius klausimus kiekviena Europos Sąjungos valstybė narė sprendžia atskirai. Pažymėtina, kad valstybės narės raginamos laikytis palankaus požiūrio į Jungtinės Karalystės piliečius, kurie jau gyvena, dirba jų teritorijoje.

Įstatymo projekto tikslas – reglamentuoti valstybinio socialinio draudimo įmokų mokėjimą darbuotojams, kuriems iki Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos dienos, vadovaujantis Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų nuostatomis, buvo nustatyta Jungtinės Karalystės taikytina teisė, kuri baigiasi po Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos dienos.

2018 m. birželio 28 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 2, 38, 68, 87, 100, 132, 139, 140 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 40¹ straipsniu įstatymą Nr. XIII-1329, kurio 11 straipsnyje įteisintas atleidimas nuo delspinigių už nesumokėtus mokesčius. Atsižvelgiant į tai, kad, deklaravus mokesčius už buvusius laikotarpius, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (mokesčių administratorius) suteiks galimybę susimokėti mokesčius ir neskaičiuos delspinigių, tai palies ir valstybinio socialinio draudimo įmokų nuo deklaruotų pajamų mokėjimą bei delspinigių apskaičiavimą. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 14 straipsnio 5 dalyje nustatyta, jog privalomojo sveikatos draudimo įmokos ir valstybinio socialinio draudimo įmokos pagal šį įstatymą administruojamos tiek, kiek tai nustatyta Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatyme ir Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme. Todėl, siekiant šešėlinės ekonomikos mažinimo, bendros valstybės ir visuomenės bei atskirų jos grupių darnos ir pažangos, tikslinga nustatyti, kad atleidimas nuo delspinigių mokėjimo būtų taikomas ir valstybinio socialinio draudimo bei privalomojo sveikatos draudimo įmokų delspinigiams.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo skyriaus (vedėjas – Vaidotas Kalinauskas, tel. 8 706 64 215, el. p. vaidotas.kalinauskas@socmin.lt) patarėja Silvija Zarankaite (tel. 8 706 68 115, el. p. silvija.zarankaite@socmin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu Valstybinio socialinio draudimo įstatyme nustatyta, kad asmenys, dirbantys pagal darbo sutartis Lietuvos Respublikos teritorijoje, įskaitant komandiruotus į Lietuvos Respubliką ilgesniam negu vieno metų laikotarpiui asmenis, išskyrus atvejus, kai, vadovaujantis Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentais, nustatyta kitaip, moka

valstybinio socialinio draudimo įmokas Valstybinio socialinio draudimo fondui ir yra draudžiami pensijų, ligos, motinystės, nedarbo, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniu draudimu.

Reglamente (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, nustatyta, kad, jeigu dėl nenumatytų aplinkybių darbas trunka ilgiau, negu pradžioje buvo numatyta, ir viršija 12 mėnesių, pirmosios valstybės narės teisės aktai taikomi iki darbo pabaigos, jei valstybės narės, į kurios teritoriją atitinkamas asmuo komandiruotas, kompetentinga valdžios institucija arba tos institucijos įgaliotoji įstaiga duoda savo sutikimą. Sutikimo turi būti prašoma baigiantis pradiniam 12 mėnesių laikotarpiui. Tačiau sutikimas neturi būti duodamas ilgesniam negu 12 mėnesių laikotarpiui.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siūloma nustatyti, kad valstybinio socialinio draudimo įmokos neskaičiuojamos nuo darbo užmokesčio, mokamo asmenims, kurie iki Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos dienos buvo komandiruoti iš Jungtinės Karalystės į Lietuvos Respubliką ir kuriems, vadovaujantis Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentais, buvo nustatyta Jungtinės Karalystės taikytina teisė, iki nustatyto komandiravimo termino pabaigos.

Šiuo pakeitimu bus užtikrintos komandiruočių Jungtinės Karalystės piliečių, kuriems nustatyta Jungtinės Karalystės taikytina teisė, socialinės garantijos Jungtinėje Karalystėje, nes po išstojimo iš Europos Sąjungos šie asmenys taps trečiosios šalies piliečiais. Priėmus pakeitimus, bus užtikrintas šių komandiruočių asmenų veiklos ir socialinių garantijų tęstinumas.

Įstatymo projekto 2 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad 2018 m. birželio 28 d. priimto Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 2, 38, 68, 87, 100, 132, 139, 140 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 40¹ straipsniu įstatymo Nr. XIII-1329 11 straipsnio nuostatos taikomos ir valstybinio socialinio draudimo įmokų bei privalomojo sveikatos draudimo įmokų delspinigiams. Siekiama, kad šiuo pakeitimu mokesčių mokėtojai būtų dar labiau paskatinti deklaruoti bei susimokėti mokesčius už buvusius laikotarpius, netaikant jiems sankcijų valstybinio socialinio draudimo srityje. Taip bus paskatintas šešėlio mažinimas ir asmenys galės užsitikrinti didesnes socialines garantijas.

5. Galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo priėmimas kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimtas įstatymas prisidės prie palankesnės ir skaidresnės verslo aplinkos kūrimo.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, nereikės priimti naujų, keisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų.

9. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Naujų sąvokų nepateikiama.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštaruoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymo projektą, įgyvendinamųjų teisės aktų keisti nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų lėšų nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymo projektą specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis „Komandiruotė“, „socialinis draudimas“, „leidimas gyventi“

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Linas Kukuraitis

2019-02-26

Įstatymų priėmimo ir
dokumentų valdymo skyriaus
stilistė

Angelė Duktėnienė

2019-02-25